

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ В УКРАЇНІ

Парубець Олена Миколаївна

доктор економічних наук, професор, професор кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка», Україна

Шкильов Дмитро Дмитрович

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка», Україна

В умовах розвитку цифрової економіки активно розширюється сфера застосування цифрових валют різновидом яких є криптовалюти. Саме останні є одним із найприбутковіших віртуальних активів, зручним засобом платежу в електронній комерції, вартість яких формується на основі попиту і пропозиції.

Повноцінне функціонування криптовалют розпочалося у 2009 році з появи Bitcoin. Ринок криптовалют постійно змінюється під впливом екзогенних і ендогенних факторів, при цьому з'являються нові види криптовалют. На сьогоднішній день в світі налічується більш ніж дев'ятнадцяти тисяч криптовалют. Найбільш популярними на початку 2022 р. були такі криптовалюти як Bitcoin, Ethereum, Binance Coin, Tether, Solana, USD Coin, Cardano, Ripple, Polkadot, Terra, які відповідно мають найвищий рівень ринкової капіталізації [1].

Україна протягом останніх трьох років входить до двадцятки країн по прийняттю криптовалюти населенням. У таблиці 1 наведено місце України в Глобальному індексі впровадження криптографії, який публікує платформа аналізу блокчейну Chainalysis.

Аналізуючи наведені в таблиці 1 дані необхідно враховувати, що Глобальний індекс впровадження криптографії визначається на основі показників 154 країн світу. Перше і друге місце в зазначеному рейтингу у 2022 р. зайняли В'єтнам і Філіппіни відповідно. Спостерігається цікава тенденція, що зазначені країни разом з Україною входять до країн з рівнем валового національного доходу на душу населення нижче середнього. При цьому зростає кількість населення, яке зберігає свої заощадження в криптовалюті, здійснює грошові перекази, оплачує товари тощо [2].

Таблиця 1

Місце України в Глобальному індексі впровадження криптографії у 2020-2022 роках

Роки	Загальний рейтинг індексу	Централізоване ранжування цінності послуг	Цінність централізованих роздрібних послуг, яка отримала ранжування	Рейтинг обсягу торгів на P2P-біржах
2020	1	1	4	11
2021	4	6	5	40
2022	3	6	6	39

Джерело: складено авторами на основі [2].

На стабільне функціонування ринку криптовалют впливає безліч факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, основними серед яких є:

- зроблені заяви ключових гравців ринку криптовалют;

- проблеми в роботі криптобірж, онлайн-сервісів, крипто банкоматів, викликані збоями, пов'язаними зі збільшенням кількості активних користувачів;
- недосконалість законодавства в сфері функціонування ринку криптовалют;
- відсутність регулятивних органів і відповідного середовища;
- зростання випадків шахрайства в сфері підробки криптовалюти та її крадіжки з криптогаманця;
- низький рівень фінансової грамотності учасників ринку криптовалют;
- недостатній рівень прозорості інвесторів та учасників розрахунків;
- значна волатильність ринку криптовалют;
- існування прямої взаємозалежності між розвитком фондового ринку і ринку криптовалют тощо.

Досліджуючи особливості формування ринку криптовалют в Україні, автори роботи [3] зазначають, що такий ринок розвивається швидкими темпами, але не має відповідного нормативно-правового регулювання, що позначається на зростанні ризиків для учасників.

Ризики функціонування ринку криптовалют пов'язані, перш за все, з відсутністю чіткого визначення криптовалюти у чинному законодавстві. Залишаються невирішеними та дискусійними питання проведення фінансового моніторингу операцій з криптовалютами, декларування доходів та сплати податків. На сьогоднішній день контроль за обігом віртуальних активів та цифрової валюти покладено на Міністерство цифрової трансформації України. Функції перевірки декларацій чиновників, що володіють криптовалютою, виконує Національне агентство з питань запобігання корупції. Державна служба фінансового моніторингу України здійснює ідентифікацію учасників платіжних продуктів і послуг на базі віртуальних валют та ризик-орієнтований моніторинг фінансових операцій з метою боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом. Для підвищення ефективності державного регулювання ринку криптовалют необхідне створення єдиного законодавчого і виконавчого поля регулювання діяльності усіх його учасників зазначеного ринку з чітким визначенням функцій і завдань фінансових регуляторів.

Потребують вирішення проблеми, пов'язані із забезпеченням безпеки транзакцій, розвитку кіберстрахування в напрямку страхового захисту власників криптогаманців, бірж криптовалют від хакерських атак [4, 5].

В умовах зміни світової фінансової архітектури відбувається реформування світового економічного порядку. Цифровізація економіки і суспільства обумовлює необхідність удосконалення структури ринку криптовалют, розвитку його сегментів, диверсифікації і збереження криптопортфелю. Поряд з цим необхідно забезпечити зменшення ризиків від кібератак на ринку криптовалют, створивши усі необхідні умови для розвитку ринку кіберстрахування в Україні. Саме ці напрями і ляжуть в основу подальших досліджень по обраній тематиці стосовно розвитку ринку криптовалюти в Україні.

Список використаних джерел:

1. By Motiur Rahman. Топ-10 найбільш популярних криптовалют у 2022 році. URL: <https://coinjournal.net/uk/news/top-10-naibilsh-popularnyh-kryptovalyut-u-2022-rotsi/>.
2. Global Cryptocurrency Adoption Index – 2022. Chainalysis. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2022-global-crypto-adoption-index/>.

3. Дученко М. М., Павленко Т. В. Особливості формування ринку криптовалют в Україні. Ефективна економіка. 2018. № 12. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6786>.
4. Ільчук В. П., Парубець О. М., Сугоняко Д. О. Інноваційні підходи до розвитку ринку кіберстрахування в Україні. Ефективна економіка. – 2018. – № 5. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6295>.
5. Панченко О. І., Парубець О. М., Базилінська О. Я. Теоретико-прикладні засади страхування фінансових ризиків в умовах нестаціонарної економіки. Стратегічні засади розвитку національного господарства в умовах нестаціонарної економіки : колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. П. Ільчука. - Чернігів : ЧНТУ, 2019. - С. 29-40.